

Як вважають деякі автори, основною причиною негативного впливу моніторів ПК, телевізорів, іншої побутової техніки на їх користувачів є торсійна компонента електромагнітних випромінювань.

Таблиця 1

Результати впливу ПК на користувачів

Симптоми впливу комп'ютера	Відсоток операторів, які сповістили про симптоми			
	Робота за дисплеями, місяців			
	До 12 неповна зміна	До 12 повна зміна	Більше 12	Більше 24
Головний біль та біль в очах	8	35	51	76
Втома, запаморочення	5	32	41	69
Порушення нічного сну	–	8	15	50
Сонливість протягом дня	11	22	48	76
Зміна настрою	8	24	27	50
Підвищена подразливість	3	11	22	51
Депресія	3	16	22	50
Зниження інтелектуальних здібностей	–	3	12	40
Випадіння волосся	–	–	3	5
Біль у м'язах	11	14	21	32
Біль в ділянці серця, нервово серцебиття	–	5	7	32
Зниження статевої активності	12	18	34	64

Отже, електромагнітне випромінювання як хвороботворний чинник слід розглядати на підставі клінічних та експериментальних матеріалів. Сумісну дію цих випромінювань широкого діапазону можна класифікувати як окрему радіохвильову хворобу. Тяжкість її наслідків знаходиться у прямій залежності від напруженості ЕМП, тривалості впливу, фізичних особливостей різних діапазонів частот, умов зовнішнього середовища, а також від функціонального стану організму, його стійкості до впливу різних чинників, можливості адаптації.

Використані джерела

1. Геврик Є.О. Охорона праці. – К., 2003.
2. Зацарний В.В., Сабарно Р.В. Охорона праці. – К., 2006.
3. Носовський Т.А. Основи техніки безпеки. – К., 1992.

Погрібна М.Я.
(Полтава)

КАТЕГОРІЇ НАВЧАЛЬНИХ ПРИМІЩЕНЬ ЗА ВИБУХОПОЖЕЖОНЕБЕЗПЕЧІСТЮ

Класифікація виробництв за вибухопожежною небезпекою необхідна для того, щоб правильно встановити потрібний ступінь вогнестійкості будівлі або споруди, їх поверховість, систему опалення, вентиляції, водопостачання, площу забудови та інші вимоги протипожежного захисту. Можливість виділення газів, парів і пилу при

використанні, виробництві, переробці та зберіганні речовин і матеріалів, здатних утворювати вибухонебезпечну суміш в об'ємі приміщення, визначає вибухову, вибухопожежну й пожежну небезпеку виробництва.

В основу класифікації виробництв покладено порівняльні дані, які визначають імовірність виникнення пожежі або вибуху залежно від властивостей і стану речовин і матеріалів, що задіяні у виробництві, з урахуванням їх кількості.

Категорія пожежної небезпеки будівель (приміщень) – це класифікаційна характеристика пожежної небезпеки об'єкта, що визначається кількістю і пожежонебезпечними властивостями речовин і матеріалів, які знаходяться або обертаються в ньому, з урахуванням особливостей технологічних процесів розміщених на об'єкті виробництв. Категорії вибухопожежної і пожежної небезпечності приміщень та будівель визначаються для найбільш несприятливого щодо можливості виникнення пожежі або вибуху періоду.

Згідно з ОНТП 24–86 за вибухопожежною і пожежною небезпечністю приміщення й будівлі поділяються на 5 категорій: А, Б, В, Г, Д, відомості про які наведено в табл. 1 – від найвищої (А) до найнижчої (Д). В основу вибухопожежної небезпеки виробничих приміщень покладено енергетичний підхід, який полягає в оцінці розрахункового надлишкового тиску вибуху й порівнянні його з допустимим.

Розподіл приміщень і будівель за категоріями щодо вибухопожежної і пожежної небезпеки враховується на стадії проектування для визначення відповідного ступеня їх вогнестійкості.

Будівлі належать до категорії А, якщо сумарна площа категорії А в них перевищує 5% площі всіх приміщень або 200 м². Допускається не відносити будівлі до категорії А, якщо сумарна площа приміщень цієї категорії будівлі не перевищує 25% сумарної площі її приміщень, але не більш як 1000 м², і ці приміщення обладнуються установками автоматичного пожежогасіння.

До будівель категорії А відносять склади балонів зі стисненим горючим газом, бензосклади, насосні станції з перекачки рідин із температурою спалаху до 28°C, а також малярні цехи, де використовуються нітрофарби, лаки та нітроемалі, склади карбиду, ацетиленові станції та ін.

До категорії Б належать приміщення за одночасного виконання двох умов: будівлі не належать до категорії А і сумарна площа приміщень категорій А і Б перевищує 5% сумарної площі всіх приміщень або 200 м². Допускається не відносити будівлю до категорії Б, якщо сумарна площа приміщень категорій А і Б у будівлі не перевищує 25% сумарної площі всіх приміщень (але не більш як 1000 м²) і ці приміщення обладнуються установками автоматичного пожежогасіння.

Категорії приміщень за вибухопожежною і пожежною небезпечністю

<i>Категорія приміщень</i>	<i>Характеристика речовин та матеріалів, які знаходяться (здіяні у виробництві) в приміщенні</i>
А вибухо- пожежо- небезпечна	Горючі гази, легкозаймисті рідини з температурою спалахування до 28 °С, а також речовини та матеріали, які здатні до вибуху й горіння при взаємодії з водою, киснем повітря або між собою в таких кількостях, що можуть утворювати вибухонебезпечні парогазоповітряні суміші, при займанні яких розвивається надмірний тиск вибуху в приміщенні, що перевищує 5 кПа
Б вибухо- пожежо- небезпечна	Горючий пил або волокна, легкозаймисті рідини з температурою спалаху понад 28 °С, горючі рідини в такій кількості, що можуть утворювати вибухонебезпечні пилоповітряні або пароповітряні суміші, при займанні яких виникає розрахунковий тиск вибуху, що перевищує 5 кПа
В пожежо- небезпечна	Горючі та важкогорючі рідини, тверді горючі та важкогорючі речовини та матеріали (у тому числі пил і волокна), речовини та матеріали, здатні горіти тільки при взаємодії з водою, киснем повітря або між собою, за умови, що приміщення, у яких вони знаходяться або задіяні, не належать до категорій А і Б
Г	Негорючі речовини та матеріали в гарячому, розжареному та розплавленому стані, процес обробки яких супроводжується виділенням променистого тепла, іскор і полум'я; горючі гази, рідини та тверді речовини, які спалюються або утилізуються як паливо
Д	Негорючі рідини й матеріали в холодному стані. Допускається відносити до категорії Д приміщення, в яких є горючі рідини в системах змащування в кількості не більш як 60 кг на одиницю обладнання за умови, що тиск не перевищує 0,2 МПа. Сюди належать усі будівлі, якщо їх не віднесено до категорій А, Б, В і Г

До категорії Б належать насосні станції з перекачки рідини з температурою спалаху 28–61 °С, кисневі станції, малярні цехи, де використовують оліфу та олійні лаки, балони з киснем, склади легкозаймистих і горючих рідин з температурою спалаху від 28 до 120 °С (газ, нафта, скипидар, смола та ін.).

Будівлі належать до категорії В, якщо одночасно виконуються дві умови: будівля не належить до категорій А і Б, сумарна площа приміщень категорій А, Б і В перевищує 5 % сумарної площі всіх приміщень (10%, якщо в будівлі немає приміщень категорій А і Б). Допускається відносити будівлю до категорії В, якщо сумарна площа приміщень категорій А, Б і В у ній перевищує 25% сумарної площі всіх приміщень (але не більше 3500 м²), а приміщення категорій А, Б і В обладнуються автоматичними установками пожежогасіння.

До категорії В належать паливно-мастильні склади, автогаражі, лісопильні, деревообробні, столярні, лісотарні, смолоперегінні заводи, склади термоізоляційних і рулонних горючих матеріалів, пековарки, склади горючих будівельних матеріалів.

Будівлі належать до категорії Г, якщо одночасно виконуються дві умови: будівлі не належать до категорій А, Б і В і сумарна площа

приміщень категорій А, Б, В і Г перевищує 5% сумарної площі всіх приміщень.

Допускається не відносити будівлю до категорії Г, якщо сумарна площа всіх приміщень не перевищує 5000 м², а приміщення категорій А, Б і В обладнуються установками автоматичного пожежогасіння.

До категорії Г належать кухні, газогенераторні станції, котельні, пічні відділення, ливарні, зварювальні, термічні цехи, автомобільні гаражі й депо. Будівлі належать до категорії Д, якщо вони не належать до категорій А, Б, В і Г.

До категорії Д належать механоскладальні заводи, цехи холодної обробки металу, повітродувні, компресорні станції, слюсарні майстерні та склади металу й металевих виробів.

Кількість речовин, що надходять до приміщень і можуть утворювати вибухонебезпечні газоповітряні або пароповітряні суміші, визначають, виходячи з таких умов:

- відбувається найбільш несприятлива за наслідками аварія одного з апаратів;
- увесь речовинний вміст апарата надходить у приміщення;
- відбувається одночасний витік речовини з трубопроводів, які живлять апарат, протягом усього часу, необхідного для відключення трубопроводів.

Отже, категорію будівель визначають, виходячи з площі приміщень різної категорії, які знаходяться в них.

*Мазур В.В.
(Полтава)*

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА НАПРЯМКИ РОБОТИ КАБІНЕТІВ ІСТОРІЇ

Інструкція з безпеки життєдіяльності вчителя історії поширюється на всіх учителів історії під час проведення навчальних занять, виховних заходів та поза навчальних занять з предмета. Учитель історії відповідно до Закону України «Про охорону праці» і Кодексу законів України про працю зобов'язаний забезпечити безпечні умови для проведення занять в кабінеті історії та несе особисту відповідальність за дотримання правил безпеки. Учитель історії перед початком занять у кабінеті історії проводить інструктажі з безпеки життєдіяльності відповідно до вимог.

Учитель історії повинен перевірити:

- санітарно-гігієнічний стан кабінету, провітрити його;
- наявність та справність стану шкільного обладнання, меблів, закріплення стендів, мультимедійного устаткування, роботу системи освітлення, виключити наявність оголених контактів дротів електромереж;
- справність електричних шнурів, вилок та розеток (розбобтаність з'єднань).

Учителю історії забороняється: